

(२) आरोग्य आणि रोग – रोगप्रसार व कारक घटक, रोगनिदान, उपचार

- १) आरोग्य आणि रोग
 - २) रोगप्रसार व कारक घट
 - ३) रोगाची लक्षणे
 - ४) रोगनिदान
 - ५) आरोग्य कार्यक्रम
 - ६) कुटुंबकल्याण कार्यक्रम

१) आरोग्य आणि रोग

- ५) हिप्टायटीस ए ची महामारी हे चे उदाहरण आहे.
- बिंदू-स्रोत महामारी
 - सामान्य-स्रोत सतत महामारी
 - प्रसारित महामारी
 - हळूहळू महामारी
- ५) An epidemic of hepatitis A is an example of
- Point-source epidemic
 - Common-source continuous epidemic
 - Propagated epidemic
 - Slow epidemic
- ६) पोलिओ हा विषाणूजन्य आजार आहे. डब्ल्यू.एच.ओ.ने पोलिओ आजारासाठी सदस्य राष्ट्रांना खूप सुविधा दिल्या आहेत.
- हा विषाणूजन्य आजार डी.एन.ए. विषाणूमुळे होतो.
 - पोलिओमायलेटीसला सर्वसाधारणपणे पोलिओ म्हणतात.
 - पल्स पोलिओ लसीकरण कार्यक्रम भारतामध्ये १९९५ मध्ये सुरु झाला.
 - आता पोलिओचे भारतातून निर्मूलन झाले आहे.
- वरीलपैकी कोणते विधान / विधाने बरोबर आहे/त?
- फक्त (a) आणि (b)
 - फक्त (b) आणि (c)
 - (a), (b) आणि (c)
 - फक्त (c) आणि (d)
- ६) Polio is a viral disease. WHO extends facilities to member nations to fight against Polio.
- It is acute viral infection caused by DNA virus.
 - Poliomyelitis is commonly called as Polio.
 - Pulse Polio immunization programme launched in India in 1995.
 - Now Polio is already eradicated from India.
- Which of the statement/s given above is/are **correct**?
- Only (a) and (b)
 - Only (b) and (c)
 - (a), (b) and (c)
 - Only (c) and (d)
- ७) रोग नसलेल्या व्यक्तींच्या हालचालींच्या स्वातंत्र्याच्या मर्यादा, रोगाच्या सर्वात प्रदीर्घ सामान्य उष्मायन कालावधीसाठी म्हणतात.
- अलगाव
 - अलग ठेवणे
 - अधिसूचना
 - देखरेख
- ७) The limitation of freedom of movement of non diseased persons, for a period of longest usual incubation period of the disease is called as
- Isolation
 - Quarantine
 - Notification
 - Monitoring
- ८) हिप्टायटीस ए ची महामारी हे चे उदाहरण आहे.
- बिंदू-स्रोत महामारी
 - सामान्य-स्रोत सतत महामारी
 - प्रसारित महामारी
 - हळूहळू महामारी
- ८) An epidemic of hepatitis A is an example of
- Point-source epidemic
 - Common-source continuous epidemic
 - Propagated epidemic
 - Slow epidemic
- ९) पाठीच्या कण्याच्या असामान्य अशा मागून पुढच्या/वेंद्रल वक्रतेला म्हणतात.
- कायफोसिस
 - लॉर्डोसिस
 - स्कोलियोसिस
 - स्पॉन्डिलो
- ९) Abnormal ventral curvature of spine is called as
- Kyphosis
 - Lordosis
 - Scoliosis
 - Spondylo

- 90) वृद्धांच्या अभ्यासासाठीच्या स्वतंत्र शास्त्राला खालीलपैकी कोणत्या नावाने ओळखले जाते ?
 1) जेरोन्टॉलॉजी 2) जेरियाट्रिक 3) अँथ्रोपोलॉजी 4) बेप्हीसिल सायन्स
- 8) Which of the following is known as the independent Science for the study of old age ?
 1) Gerontology 2) Geriatric 3) Anthropology 4) Behavioural Science

2) रोगप्रसार व कारक घटक

- 1) हवा प्रदूषणामुळे होणाऱ्या ओझोन थराच्या क्षयामुळे कोणता परिणाम होतो ?
 1) त्वचा कर्करोग 2) पटकी 3) मैंदूतील गाठ 4) अतिसार
- 1) What is the effect of ozone layer depletion due to air pollution ?
 1) Skin cancer 2) Cholera 3) Brain Tumour 4) Diarrhoea
- 2) घरातील वायू प्रदूषणामुळे हे विकार होतात -
 अ) फुफुसाचा कर्करोग ब) न्यूमोनिया क) क्षयरोग ड) अंधत्व
 वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे/आहेत ?
 1) फक्त अ 2) फक्त ब 3) अ, ब आणि क फक्त 4) अ, ब, क आणि ड
- 2) Indoor air pollution causes -
 a) Lungs cancer b) Pneumonia c) Tuberculosis d) Blindness
 Which of the statement given above is/are correct ?
 1) a only 2) b only 3) a, b and c only 4) a, b, c and d
- 3) मिनामाटा रोगासाठी कारणीभूत असलेला प्रदूषक हा आहे.
 1) मिथाईल मर्क्युरी 2) मिथाईल अर्सेनेट 3) टेट्राईथाईल
 3) The pollutant that caused Minamata disease is
 1) Methyl mercury 2) Methyl arsenate 3) Tetraethyl lead 4) Methyl isocyanate
- 4) ड्रिलिंग आणि ब्लास्टिंगमुळे बोगद्यात धूळ साचणे हा एक गंभीर धोका आहे, कारण धुळीचा दीर्घ श्वास घेतल्यानेहा आजार होतो.
 1) त्वचेचा कर्करोग 2) ऑस्टियोमायलिटिस 3) सिलिकॉसिस 4) अपचन
- 4) Accumulation of dust in the tunnel due to drilling and blasting is a serious hazard, as extended breathing of dust results in
 1) Skin cancer 2) Osteomyelitis 3) Silicosis 4) Dyspepsia
- 5) शरीरात डायटॉम दिसले की मृत्यूची घटना खालील कारणांमुळे होते:
 1) गळा दाबणे 2) बुडणे 3) विद्युत शॉक 4) श्वासोच्छ्वास
- 5) Diatoms are seen in the body in case of death due to:
 1) strangulation 2) drowning 3) electrocution 4) asphyxia
- 6) अस्थिमज्जामधील डायटॉम्स हे सूचित करतात:
 1) सडणे 2) गुदमरणे 3) बुडणे 4) गळा दाबणे
- 6) Diatoms in bone marrow are indicative of:
 1) putrefaction 2) choking 3) drowning 4) strangulation

- ७) कृपोषणाची कारणे म्हणजे :
- गरिबी व अज्ञान
 - दुष्काळ
 - घाईने खाणे व अवेळी खाणे
 - वरील तीनही
- 7) The reasons for malnutrition are :
- poverty and ignorance
 - famine
 - fast eating and improper timing of eating
 - all the three above
- ८) एड्स हा इम्युनोडेफिशिअन्सी आजार आहे.
- माध्यमिक
 - प्राथमिक
 - प्रादेशिक
 - चतुर्भुज
- 8) AIDS is a immunodeficiency disease.
- Secondary
 - Primary
 - Tertiary
 - Quaternary
- ९) हा गॅलेक्टोज मेटाबॉलिझमचा अनुवांशिक विकार आहे.
- अॅनिमिया
 - गॅलेक्टोसेमिया
 - थॅलेसेमिया
 - सिकल सेल अॅनिमिया
- 9) is an inherited disorder of galactose metabolism.
- Anemia
 - Galactosaemia
 - Thalassemia
 - Sickle cell anemia
- १०) मधुमेह या द्रव्याच्या कमतरतेमुळे होतो.
- ग्लुकोज
 - कॅल्शिअम
 - इन्सुलिन
 - साखर
- 10) Diabetes is caused because of deficiency of "
- Glucose
 - Calcium
 - Insulin
 - Sugar
- ११) खालीलपैकी कोणता प्रोटोज्युअन रोग/आजार "टिसी टिसी" माशी चावल्यामुळे होतो ?
- स्लीपिंग सिकनेस
 - दिल्ली बोली
 - काला आज्ञार
 - चागास् रोग
- 11) Which of the following Protozoan disease is transmitted by bite of tse tse fly?
- Sleeping sickness
 - Delhi boli
 - Kala azar
 - Chaga's disease
- १२) इबोलाचा मनुष्यात शिरकाव लागण झालेल्या प्राण्यांच्या संपर्कामुळे होतो. मात्र या प्राण्यांत पुढीलपैकी कोणाचा समावेश नाही ?
- चिंपांझी
 - फळ वाघूळ (फूट बॅट)
 - माकडे
 - मच्छर
- 12) Ebola is introduced into the human population through close contact with infected organisms. Which one of the following, however, cannot be the one?
- Chimpanzee
 - Fruit bat
 - Monkeys
 - Mosquitoes
- १३) मलेरियास कारणीभूत ठरणाच्या प्लाजमोडियम चा फायलम मध्ये समावेश आहे.
- आर्थोपोडा
 - अॅनिलिडा
 - प्लॅटीहेलमिन्थस
 - प्रोटोज्युआ
- 13) Malaria is caused by Plasmodium that is included into phylum
- Arthropoda
 - Annelida
 - Platyhelminthes
 - Protozoa
- १४) "आफ्रिकन स्लिपींग सिकनेस" हा आजार प्रामुख्याने खालीलपैकी कोणत्या परजीवीमुळे होतो ?
- ट्रॅपेनोसोमा
 - पॅरामीशीअम
 - मच्छर
 - पट्टकृमी (टेपवर्म)
- 14) The disease "African Sleeping Sickness" is caused by which of the following parasite ?
- Trypanosoma
 - Paramoecium
 - Mosquito
 - Tapeworm

- १५) खालीलपैकी कोणता विषाणू एका व्यक्तीकडून दुसऱ्या व्यक्तीमध्ये संक्रमित सुई किंवा असुरक्षित लैंगिक संबंधामुळे पसरतो ?
 १) डेंगू विषाणू २) रोटा वायरस ३) हिपॅटायटीस अ ४) हिपॅटायटीस ब
- १५) From the following viruses, which one transfers from one person to other via infected needles or unprotected sex ?
 १) Dengue virus २) Rota virus ३) Hepatitis A ४) Hepatitis B
- १६) इन्फेक्शियस हिपॅटायटीस सामान्यतः विष्णा-तोंडावाटे अन्न, पेय किंवा शेलमासा, जो प्रदूषित पाण्यात राहतो व ज्याच्या पचनसंस्थेमध्ये विषाणू असतो, यांच्यामुळे प्रसारित होणारा रोग आहे. खालीलपैकी कोणता विषाणू या रोगास कारणीभूत असतो ते लिहा.
 १) हिपॅटायटीस ए विषाणू २) हिपॅटायटीस बी विषाणू ३) हिपॅटायटीस जी विषाणू ४) हिपॅटायटीस सी विषाणू
- १६) Infectious hepatitis is usually transmitted by fecal-oral contamination of food, drink or shellfish that live in contaminated water and contain the virus in their digestive system. Name the causative agent of this disease from the following.
 १) Hepatitis A Virus २) Hepatitis B Virus ३) Hepatitis G Virus ४) Hepatitis C Virus
- १७) "पिवळा ताप" हा रोग कशामुळे होतो ?
 १) आरबो व्हायरस/विषाणू २) राब्डो व्हायरस/विषाणू
 ३) रिकेटशिया ४) ह्यूमन इम्युनो डेफिसियन्सी व्हायरस/विषाणू
- १७) Yellow fever is caused by :
 १) Arbo-virus २) Rhabdo - virus
 ३) Rickettsia ४) Human Immuno deficiency virus
- १८) विषाणूबद्दल खालील विधाने विचारात घ्या आणि खालील क्रमाने उत्तर निवडा :
 अ) विषाणू अनिवार्य परजीवी आहेत
 ब) विषाणू सजीव जीव आहेत
 क) विषाणू पूर्णपणे यजमान पेशीवर अवलंबून असतात
 ड) विषाणूची स्वतःची एंजाइम प्रणाली असते
 वरीलपैकी कोणते विधान विषाणूबद्दल खरे आहे ?
 १) (अ), (ब) आणि (क) २) (अ) आणि (ब)
 ३) (अ), (ब), (क) आणि (ड) ४) (अ) आणि (क)
- १८) Consider the following statements about viruses and select the answer from the order given below:
 a) Viruses are obligatory parasites
 b) Viruses are living organisms
 c) Viruses totally depends upon the host cells
 d) Viruses have their own enzyme systems
 Which of the above statements are true about viruses ?
 १) (a), (b) and (c) २) (a) and (b) ३) (a), (b), (c) and (d) ४) (a) and (c)
- १९) खालीलपैकी कोणता विषाणू एका व्यक्तीकडून दुसऱ्या व्यक्तीमध्ये संक्रमित सुई किंवा असुरक्षित लैंगिक संबंधामुळे पसरतो ?
 १) डेंगू विषाणू २) रोटा वायरस ३) हिपॅटायटीस अ ४) हिपॅटायटीस ब
- १९) From the following viruses, which one transfers from one person to other via infected needles or unprotected sex ?
 १) Dengue virus २) Rota virus ३) Hepatitis A ४) Hepatitis B

- 20) पहिल्या महायुद्धाच्यावेळी १ लाखापेक्षा जास्त लोक 'ट्रेन्च फिल्हर' नावाच्या रोगाने पिढीत होते. या रोगाचे कारक ओळखा.
 १) बारटोनेला क्रिनटाना २) स्टॅफ ऑरिअस ३) ई. कोली ४) क्लेबसिला न्यूमोनिये
- 20) During world war I around one million people were infected by a disease called 'Trench fever'. This disease is caused by which of the following agent?
 1) Bartonella quintana 2) Staph aureus
 3) E. Coli 4) Klebsiella pneumoniae
- 21) डांग्या खोकला हा आजार कोणत्या जिवाणूच्या संसर्गामुळे होतो ?
 १) स्टॅफिलोकोकस ऑरिअस २) बोर्डेटेला परच्युसिस
 ३) स्ट्रेप्टोकॉक्स पायोजिन्स ४) सॉल्मोनेला प्रजाती
- 21) Whooping cough disease is caused by which of the following bacteria infection ?
 1) Staphylococcus aureus 2) Bordetella pertussis
 3) Streptococcus pyogenes 4) Salmonella species
- 22) अँथ्राकस हा रोग मुळे होतो.
 १) पाश्चुरेला मल्टीसीडा (Pasturella multicida) २) ब्रूसेला अँन्थ्रेसिस (Brucella anthrasis)
 ३) बैसिलस अँन्थ्रेसिस (Bacillus anthrasis) ४) क्लॉस्ट्रीडियम स्पेशीज (Clostridium sp.)
- 22) Causal organism of anthrax is
 1) Pasturella multicida 2) Brucella anthrasis
 3) Bacillus anthrasis 4) Clostridium sp.
- 23) कोणत्या 'अटिपिकल' सूक्ष्मजीवामुळे एखादा समुदाय न्यूमोनियाग्रस्त होतो.
 १) मायकोप्लाइमा न्यूमोनिया २) स्ट्रेप्टोकोकस न्यूमोनिया
 ३) स्टॅफिलोकोकस ऑरियस ४) हिमोफिलस इन्फ्लूएंझा
- 23) The 'Atypical' organism causing community acquired pneumonia is
 1) Mycoplasma pneumoniae 2) Streptococcus pneumoniae
 3) Staphylococcus aureus 4) Hemophilus influenzae
- 24) डांग्या खोकला हा आजार कोणत्या जिवाणूच्या संसर्गामुळे होतो ?
 १) स्टॅफिलोकोकस ऑरिअस २) बोर्डेटेला परच्युसिस
 ३) स्ट्रेप्टोकॉक्स पायोजिन्स ४) सॉल्मोनेला प्रजाती
- 24) Whooping cough disease is caused by which of the following bacteria infection ?
 1) Staphylococcus aureus 2) Bordetella pertussis
 3) Streptococcus pyogenes 4) Salmonella species

3) रोगाची लक्षणे

- 1) रोगाचा मध्यम उष्मायन कालावधी म्हणजे काय ?
 १) निर्मिती वेळ २) दुख्यम आक्रमण दर
 ३) लक्षणे दिसण्यासाठी ५०% रुग्णांना लागणारा वेळ ४) वरीलपैकी काहीही नाही
- 1) What do you mean by median incubation period of the disease ?
 1) Generation time 2) Secondary attack rate
 3) time taken by the 50% of the patients to develop the symptoms 4) none of the above

- 2) यादी-I मधील रोग आणि यादी-II मधील उष्मायन कालावधी विचारात घ्या.

यादी-I (रोग) **यादी-II (उष्मायन कालावधी)**

A) गोवर	1) ३०-१८० दिवस
B) डिप्थीरिया	२) १०-५० दिवस
C) हिप्टायटीस A	३) १०-१४ दिवस
D) हिप्टायटीस B	४) २-६ दिवस

खालीलपैकी योग्य जुळणी कोणती?

1)	A	B	C	D
	3	4	1	2

2)	A	B	C	D
	4	3	2	1

3)	A	B	C	D
	4	3	1	2

4)	A	B	C	D
	3	4	2	1

- 2) Consider the diseases in List-I and incubation period in List-II.

List-I (Diseases)

A) Measles	1) 30-180 days
B) Diphtheria	2) 10-50 days
C) Hepatitis A	3) 10-14 days
D) Hepatitis B	4) 2-6 days

List-II (incubation period)

Which of the following is a correct match ?

1)	A	B	C	D
	3	4	1	2

2)	A	B	C	D
	4	3	2	1

3)	A	B	C	D
	4	3	1	2

4)	A	B	C	D
	3	4	2	1

- 3) ४ लोकांच्या कुटुंबात सुरुवातीला कुटुंबप्रमुखाला ताप आणि खोकला आला. ४ दिवसांच्या अंतरानंतर, त्याच्या लहान मुलामध्ये तीच लक्षणे दिसून आली. पहिल्या केसची सुरुवात आणि दुसरी केस सुरु होण्याच्या दरम्यान ४ दिवसांचा हा कालावधी/मांतर असे उत्तम वर्णन केले आहे.

1) संप्रेषणाचा कालावधी

2) अनुक्रमांक मध्यांतर

3) उष्मायन काळ

4) निर्मिती वेळ

- 3) In a family of 4 people, initially head of the family got fever and cough. After a gap of 4 days, his younger son showed same symptoms. This time period/interval of 4 days between onset of first case and initiation of second case is best described as

1) Period of communicability

2) Serial interval

3) Incubation period

4) Generation time

- 8) वगळता सर्व नेफ्रोटिक सिंड्रोमची वैशिष्ट्ये आहेत.

1) प्रोटीन्युरिया

2) सूज

3) हायपरकोलेस्टरोलेमिया

4) हायपोटेन्शन

- 4) All are features of nephrotic syndrome except.

1) Proteinuria

2) Oedema

3) Hypercholesterolaemia

4) Hypotension

- ५) लहान मुलांमध्ये डेंग्यू हा बहुतेक अपवाद वगळता प्रकट होतो.
१) उलट्या आणि पोटुखी २) कमी तीव्रतेचा ताप
३) गोंधळ आणि न्यूरोलॉजिकल लक्षणे ४) थोम्बोसाइटोपेनिया
- ५) Dengue in children mostly manifests as a except
1) vomiting and abdominal pain 2) low grade fever
3) confusion and neurological symptoms 4) thrombocytopenia
- ६) वॉटर-हॅमर नाडी मध्ये दिसत नाही.
१) थायरोटॉक्सिकोसिस २) मायट्रल रिगर्जिटेशन ३) बेरीबेरी ४) महाधमनी रीगर्जिटेशन
- ६) Water-Hammer pulse is not seen in
1) Thyrotoxicosis 2) Mitral regurgitation 3) Beriberi 4) Aortic regurgitation
- ७) वगळता सर्व क्रांनिक रेनल फेल्युअरची वैशिष्ट्ये आहेत
१) अशक्तपणा २) उच्च रक्तदाब ३) लहान आकाराचे मूत्रपिंड ४) पॉलीयुरिया
- ७) All are features of chronic renal failure except
1) Anaemia 2) Hypertension 3) Small size kidneys 4) Polyuria
- ८) वृद्धांमधील दीर्घकालीन निद्रानाश हे लक्षण खालीलपैकी कशाशी जोडलेले आहे ?
१) नैराश्य २) दुर्बल मानसिक आरोग्य ३) शारीरिक अवलंबन ४) स्मरणशक्तीचा न्हास
- ८) Long-term insomnia among old age people has been linked with which of the following ?
1) Depression 2) Poor Mental Health
3) Physical Dependency 4) Declining Memory
- ९) एड्स या शब्दाची संक्षिप्त संज्ञा सांगा ?
१) अँक्वायर्ड इम्युनो डिफिसीयन्सी सिंड्रोम २) अँक्वायर्ड इम्युनो डिफरन्स सिंड्रोम
३) अँक्वायर्ड इन्सुलीन डिफिसीयन्सी सिंड्रोम ४) यापैकी कोणतेही नाही
- ९) What is the meaning of AIDS ?
1) Acquired Immuno Deficiency Syndrom 2) Acquired Immuno Deference Syndrom
3) Acquired Insulin Deficiency Syndrom 4) None of these
- १०) रक्ताच्या कर्करोगास हे नाव आहे :
१) अॅनीमिया १) पॉलीसिथेमिया ३) ल्युकोपेनिया ४) ल्युकेमिया
- १०) Blood Cancer is otherwise called as :
1) Anaemia 2) Polycythaemia 3) Leucopenia 4) Leukaemia
- ११) व्यसनी व्यक्ती म्हणजे -
१) देशी दारूच्या आहारी गेलेली व्यक्ती
२) ताडीच्या आहारी गेलेली व्यक्ती
३) कोणत्याही प्रकारच्या उपलब्ध दारूच्या आहारी गेलेली व्यक्ती
४) कोणत्याही गुंगीकारक औषधीद्रव्ये किंवा मनोव्यापारावर परिणाम करणाऱ्या पदार्थाच्या आहारी गेलेली व्यक्ती

- 11) Addict means -
 1) Addicted to country liquor
 2) Addicted to toddy
 3) Addicted to any kind of available liquor
 4) Addicted to any narcotic drug or psychotropic substance
- 12) योग्य पर्याय निवडा.
 जीवन ही एक प्रकारची बाब नाही कारण मृत्युमुळे होत नाही:
 अ) वजन कमी होणे ब) वजन वाढणे क) उर्जेचे मोजमाप नुकसान
पर्यायी उत्तरे :
 १) फक्त (अ) आणि (ब) २) फक्त (ब) आणि (क) ३) फक्त (अ) आणि (क) ४) (अ), (ब) आणि (क)
- 12) Choose the correct option.
 Life is NOT a kind of matter because death does NOT lead to :
 a) loss in weight b) gain in weight c) measurable loss of energy
Answer Options :
 1) Only (a) and (b) 2) Only (b) and (c) 3) Only (a) and (c) 4) (a), (b) and (c)
- 13) पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **अयोग्य** आहे ?
 a) माणसात गुणांपेक्षा दुर्गुण अधिक नसतात.
 b) माणसाने कधीही कोणाचाही गुलाम होऊ नये.
पर्यायी उत्तरे :
 १) फक्त (a) २) फक्त (b) ३) (a) व (b) दोन्हीही ४) (a) व (b) दोन्ही नाहीत
- 13) Which of the following two statements is incorrect?
 A) There are no more vices than virtues in a human being.
 B) A man should never be a slave to anyone.
Answer Options :
 1) Only (A) 2) Only (B) 3) Both (A) & (B) 4) Neither (A) nor (B)
- 14) खालील दोन विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे ?
 a) इतक्यात माणूस स्वतःला कुठल्यातरी घटकाचा समजतो.
 b) विकारांवर नियंत्रण ठेवणे सहज शक्य आहे.
पर्यायी उत्तरे :
 १) फक्त (a) २) फक्त (b) ३) (a) व (b) दोन्ही ४) (a) व (b) दोन्हीही नाहीत
- 14) Which of the following two statements is correct?
 A) Meanwhile, man considers himself to be of some entity.
 B Disorders are easily controlled.
Answer Options :
 1) Only (A) 2) Only (B) 3) Both (A) & (B) 4) Neither (A) nor (B)
- 15) कट्टर मानसशास्त्रज्ञ
 १) क्लिअरकट ध्येये तयार करा
 ३) सोपे आणि जलद मार्ग शोधा
 २) कमीत कमी वेळेत ध्येय साध्य करा
 ४) स्वतःला समजून घ्या.
- 15) Hardcore psychologist
 1) Chalk out clearcut goals
 3) Find easy and quick paths
 2) Achieve goals in shortest possible time
 4) Understand oneself.

१६) पुढील दोन विधानांपैकी कोणते **अयोग्य** आहे ?

- a) माणूस सर्वसाधारणपणे विचार करून वागतो.
- b) क्रवित माणूस विकारांसह जगतो, हे कसे विसरता येईल ?

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त (a) २) फक्त (b) ३) (a) व (b) दोन्ही ४) (a) व (b) दोन्ही नाहीत

१६) Which of the following two statements is incorrect?

- A) Man generally thinks and acts.
- B) How can one forget that rarely a person lives with disorders?

Answer Options :

- 1) Only (A) 2) Only (B) 3) Both (A) & (B) 4) Neither (A) nor (B)

४) रोगनिदान

१) योग्य पर्यायांसह रिक्त जागा भरा.

एचआयव्ही संसर्गाचे निदान वयाच्या _____ द्वारे निश्चितपणे केले जाऊ शकते आणि जवळजवळ सर्व संक्रमित अर्खकांमध्ये वयाच्या _____ पर्यंत.

- १) १० दिवस; ६ आठवडे
- २) २ आठवडे; ३ आठवडे
- ३) २ महिने; ४ महिने
- ४) १ महिना; ६ महिने

१) Fill in the blanks with appropriate options.

HIV infection can be diagnosed definitively by _____ of age and in virtually all infected infants by _____ of age.

- १) 10 days; 6 weeks
- २) 2 weeks; 3 weeks
- ३) 2 months; 4 months
- ४) 1 month; 6 months

२) कोविड-१९ चाचणीसाठी गोळा केलेला नमुना MOHFW मार्गदर्शक तत्वांनुसार कोणत्या तापमानाला प्रयोगशाळेत पाठवला जावा ?

- १) -३०°C
- २) -४°C
- ३) २ ते ८°C
- ४) खोलीचे तापमान

२) The specimen collected for COVID-19 testing should be transported to the lab at what temperature as per MOHFW guidelines ?

- १) -30°C
- २) -4°C
- ३) 2 to 8°C
- ४) Room temperature

३) ओमिक्रॉन प्रकाश शोधणारे भारतातील पहिले आर टी-पी सी आर किट; 'ओमिशुअर' कोणत्या कंपनीने विकसित केले आहे ?

- १) टाटा एमडी
- २) पिरॅमल
- ३) सन फार्मा
- ४) अॅपेक्स फार्मा

३) Indias First RT-PCR kit to detect the Omicron Variant, named 'Omisure' is developed by which company ?

- १) TataMD
- २) Piramal
- ३) Sun Pharma
- ४) Apex Pharma

४) राष्ट्रीय साल्मोनेला फाज टायपिंग केंद्र येथे आहे.

- १) लेडी हार्डिंग मेडिकल कॉलेज, नवी दिल्ली
- २) मौलाना आझाद मेडिकल कॉलेज, नवी दिल्ली
- ३) नॅशनल इन्स्टिट्युट ऑफ कॉलरा अॅण्ड एन्ट्रीक डिसीजेस, कोलकाता
- ४) नॅशनल सेंटर फॉर डिसीज कंट्रोल

- 4) National Salmonella Phage Typing Centre is at
 1) Lady Harding Medical College, New Delhi
 2) Maulana Azad Medical College, New Delhi
 3) National Institute of Cholera and Enteric Disease, Kolkata
 4) National Centre for Disease Control
- 5) मलेरियाच्या तापात थंडी वाजून ताप येणे आणि तीन-चार दिवसांनी पुन्हा पुन्हा ताप येणे यासाठी शरीरात हा विषारी पदार्थ दिसून येतो.
 1) इंटरफेरॉन 2) हिमोझॉइन 3) हिरुडिन 4) कोलोस्ट्रम
- 5) A toxic substance responsible for chills and high fever recurring every three to four days in malaria fever is due to..
 1) Interferon 2) Hemozoin 3) Hirudin 4) Colostrum
- 6) IDSP अंतर्गत वैद्यकीय अधिकाऱ्याने ठरावीक इतिहास आणि नैदानिक तपासणीच्या आधारे निदान केले असल्यास, त्याला _____ म्हणतात.
 1) सिंड्रोमिक निदान 2) अनुमानित निदान
 3) निदानाची पुष्टी 4) विभेदक निदान
- 6) Under IDSP if the diagnosis is made on typical history and clinical examination by the medical officer, then it is called _____.
 1) Syndromic diagnosis 2) Presumptive diagnosis
 3) Confirmed diagnosis 4) Differential diagnosis
- 7) व्हेसिक्युरेटरल रिफ्लक्सच्या मूळ्यांकनासाठी खालीलपैकी कोणती तपासणी सर्वात जास्त पसंत केली जाते ?
 1) यूएसजी मूत्राशय 2) यूरोफ्लोमेट्री
 3) इंट्राव्हेनस यूरोग्राफी 4) व्हॉईडिंग सिस्टोरेशोग्राफी
- 7) Which of the following investigation is most preferred for evaluation of vesicoureteral reflux?
 1) USG bladder 2) Uroflometry
 3) Intravenous urography 4) Voiding cystourethrography
- 8) शस्त्रक्रियेदरम्यान त्रुटी करण्यासाठी WHO सुरक्षा चेकलिस्ट तपासल्या जातात. तपासण्या कधी केल्या जातात ?
 1) भूल देण्याआधी
 त्वचेला चीर देण्यापूर्वी
 रुग्णाने ऑपरेटिंग रूम सोडण्यापूर्वी
 2) भूल देण्यापूर्वी
 त्वचेला चीर देण्यापूर्वी
 त्वचा बंद करण्यापूर्वी
 3) संमतीपूर्वी
 एनेस्थेसिया प्रेरण करण्यापूर्वी
 त्वचा बंद करण्यापूर्वी
 4) रुग्णाला ऑपरेशन रूममध्ये हलवण्यापूर्वी
 चीरा करण्यापूर्वी
 रुग्णाने ऑपरेटिंग रूम सोडण्यापूर्वी
- 8) WHO safety checklist checks are carried out for reducing errors during surgery. When are the checks done ?
 1) Before induction of anaesthesia
 Before skin incision
 Before patient leaves operating room
 2) Before induction of anaesthesia
 Before skin incision
 Before skin closure
 3) Before consent
 Before induction of anaesthesia
 Before skin closure
 4) Before shifting patient in operating room
 Before incision
 Before patient leaves operating room

- ९) डेंगू ताप नियंत्रणासाठी समाजात उपलब्ध असलेली सर्वोत्तम पद्धत...
 १) डेंगू लस
 ३) प्लेटलेट ट्रान्समिशन
 २) वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपाय
 ४) डास नियंत्रण
- ९) The best available method of Dengue fever control in community is...
 1) Dengue vaccine
 3) Platelet transmission
 2) Personal protective measures
 4) Mosquito control

५) आरोग्य कार्यक्रम

- १) "राष्ट्रीय आरोग्य धोरण" (NHP) हे १५ वर्षाच्या कालावधी नंतर मध्ये पुन्हा सुरु करण्यात आले.
 १) २०१० २) २०२० ३) २०१७ ४) २०१९
- १) "The National Health Policy" (NHP) was released in after a gap of 15 years.
 1) 2010 2) 2020 3) 2017 4) 2019
- २) मलेरिया निर्मूलनासाठीच्या राष्ट्रीय आराखड्याच्या उद्दिष्टांमध्ये यांशिवाय सर्व समाविष्ट आहेत:
 १) २०२२ पर्यंत २०१४ मध्ये श्रेणी १ आणि २ अंतर्गत असलेल्या सर्व २६ राज्ये/केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये मलेरियाचे संक्रमण व्यत्यय आणले जाईल आणि शून्य स्वदेशी प्रकरणे प्राप्त होतील
 २) २०२४ पर्यंत सर्व राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये मलेरियाचे प्रमाण प्रति १००० लोकसंख्येमध्ये १ पेक्षा कमी होईल
 ३) २०२७ पर्यंत भारतातील सर्व राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये मलेरियाचा स्वदेशी प्रसार रोखला जाईल
 ४) २०३३ पर्यंत संपूर्ण देशातून मलेरियाचे उच्चाटन केले जाईल आणि संक्रमणाची पुनर्स्थापना रोखली जाईल
- २) The objectives of National framework for Malaria elimination includes ALL EXCEPT:
 1) By 2022 transmission of malaria interrupted and zero indigenous cases to be attained in all 26 states/UTs that were under categories 1 and 2 in 2014
 2) By 2024 incidence of malaria to be reduced to less than 1 case per 1000 population in all states and UTs
 3) By 2027 indigenous transmission of malaria to be interrupted in all states and UTs of India
 4) By 2033 Malaria to be eliminated throughout the entire country and re-establishment of transmission prevented
- ३) मानसिक स्वास्थ्य देख-रेख अधिनियम मध्ये मंजूर झाला.
 १) २०१४ २) १९८६ ३) १९८७ ४) २०१७
- ३) The Mental Health Care Act was passed in
 1) 2014 2) 1986 3) 1987 4) 2017
- ४) भारताने माननीय पंतप्रधान यांनी कोणत्या वर्षी प्रधानमंत्री सुरक्षित मातृत्व अभियाना ची घोषणा केली ?
 १) २८ जुलै, २०१५ २) २९ जुलै, २०१६ ३) ३० जुलै, २०१७ ४) ३१ जुलै, २०१६
- ४) When did Hon'ble Prime Minister of India announce the Prime Minister's Safe Motherhood campaign ?
 1) 28 July, 2015 2) 29 July, 2016 3) 30 July, 2017 4) 31 July, 2016
- ५) ला भारतामध्ये कॅथॉलिक रिलीफ सर्विसेसची (सी.आर.एस.) स्थापना केली.
 १) १९५१ २) १९६१ ३) १९५४ ४) १९५६
- ५) The Catholic Relief Services (CRS) was established in India in
 1) 1951 2) 1961 3) 1954 4) 1956

- ११) कारखाना अधिनियम १९४८ नुसार, ज्या कारखान्यात _____ पेक्षा जास्त कामगार सामान्यतः कार्यरत असतात, तेथे विहित आकाराची रुग्णवाहिका खोली उपलब्ध करून दिली जाईल, ज्यामध्ये विहित उपकरणे असतील, वैद्यकीय आणि नर्सिंग कर्मचार्याच्या प्रभारात विहित आणि कामाच्या वेळेत नेहमी सहज उपलब्ध असेल.

१) ५०० २) २०० ३) १०० ४) २५०

- ११) As per Factories Act 1948, in every factory wherein more than _____ workers are ordinarily employed, there shall be provided and maintained an ambulance room of the prescribed size, containing the prescribed equipment, in the charge of medical and nursing staff as prescribed and shall always be readily available during working hours.

१) ५०० २) २०० ३) १०० ४) २५०

- १२) राष्ट्रीय एड्स नियंत्रण कार्यक्रमाबाबत (NACP) खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे?

अ) या कार्यक्रमातील खर्च केंद्र आणि राज्य यांच्याकडून ८० : २० सूत्रानुसार केला जातो.
ब) कार्यक्रमाचा हेतू एड्सची नवीन लागण रोखणे असा आहे.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त अ २) फक्त ब ३) दोन्ही अ आणि ब ४) दोन्ही नाहीत

- १२) Which one of the following statements about the National AIDS Control Programme (NACP) is correct?

a) Expenses under the programme are shared by the Centre and the states on 80 : 20 basis.
b) It aims at preventing new infections of AIDS.

Answer Options :

१) Only A २) Only b ३) Both a and b ४) Neither a nor b

- १३) पुढीलपैकी योग्य विधान/ने निवडा :

अ) भारतामध्ये प्रत्येकी एक हजार लोकसंख्येमागे एक पेक्षा कमी डॉक्टर उपलब्ध आहे.
ब) जागतिक आरोग्य संघटनेनुसार डॉक्टर आणि लोकसंख्येचे किमान प्रमाण ३ : १००० (१००० लोकांसाठी ३ डॉक्टर) असे असावे.

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त अ २) फक्त ब ३) अ आणि ब दोन्ही ४) अ आणि ब दोन्हीही नाही

- १३) Choose the correct statement/s from the following:

a) India has less than one doctor per thousand population.
b) The World Health Organisation Prescribes a minimum doctor - population ratio of 3 : 1000. (3 doctors for 1000 people)

Answer Options :

१) Only a २) Only b ३) Both a and b ४) Neither a nor b

- १४) ग्रामीण आरोग्य पाहणी २०१७ नुसार राष्ट्रीय पातळीवर आदिवासी क्षेत्रात अनुक्रमे उप-केंद्रे, प्राथमिक आरोग्य केंद्रे आणि समुदाय आरोग्य केंद्रे यांच्या प्रमाणात खालील प्रमाणे कमतरता होती :

१) २१%, २६% आणि २३% २) २०%, २४% आणि २५%
३) २५%, २८% आणि २२% ४) १९%, २४% आणि २३%

- १४) As per the Rural Health Survey 2017, there was the following overall shortfall of Sub-centres, Primary Health Centres and Community Health Centres respectively in tribal areas at the all-India level :

१) 21%, 26% and 23% २) 20%, 24% and 25%
३) 25%, 28% and 22% ४) 19%, 24% and 23%

- १५) राष्ट्रीय लोकोमोटर (अस्थिव्यंग) अपांगांसाठीची संस्था मध्ये आहे.
1) मुंबई 2) कोलकाता 3) दिल्ली 4) चेन्नई
- १५) National Institute for Locomotor Disabilities is located in
1) Mumbai 2) Kolkata 3) Delhi 4) Chennai
- १६) राष्ट्रीय दृष्टी दिव्यांगजन सशक्तीकरण संस्था मध्ये आहे.
1) मसुरी 2) जयपूर 3) डेराराडून 4) शिमला
- १६) National Institute for the Empowerment of Persons with Visual Disabilities is located in
1) Mussoorie 2) Jaipur 3) Dehradun 4) Shimla
- १७) सन २००९ मध्ये तंबाखू किंवा आरोग्यावर १४ वी जागतिक परिषद येथे घेण्यात आली ?
1) मुंबई 2) बैंगलूरु 3) इंदोर 4) दिल्ली
- १७) The 14th World Conference on Tobacco or Health was held in 2009 at
1) Mumbai 2) Bengaluru 3) Indore 4) Delhi
- १८) जगातील सर्वात मोठी एच.आय.व्ही (HIV)/एड्स (AIDS) सभा २००४ मध्ये कोठे भरली ?
1) लंडन 2) बैंकॉक 3) न्यूयॉर्क 4) टोकियो
- १८) Where was World's largest ever meet of HIV/AIDS held in 2004 ?
1) London 2) Bangkok 3) New York 4) Tokyo
- १९) खालीलपैकी कोणती समिती महाराष्ट्रातील आरोग्याशी संबंधित नव्हती ?
1) भोर समिती 2) मुदलियार समिती 3) श्रीवास्तव समिती 4) डॉगे समिती
- १९) Which of the following committees was not related to Health in Maharashtra ?
1) Bhore Committee 2) Mudaliar Committee
3) Srivastava Committee 4) Dange Committee
- २०) 'कुष्ठरोगासाठीचा आंतरराष्ट्रीय गांधी पुरस्कार-२०२१' कोणाला प्रदान करण्यात आला आहे ?
1) डॉ. भूषण कुमार 2) डॉ. जी. पी. तलवार
3) डॉ. एम. डी. गुप्ते 4) डॉ. अतुल शहा
- २०) Who has been awarded the ' International Gandhi Award for leprosy -2021' ?
1) Dr. Bhushan Kumar 2) Dr. G. P. Talawar
3) Dr. M.D. Gupte 4) Dr. Atul Shah
- २१) खालीलपैकी भारतात सर्वप्रथम संतती नियमन केंद्राची स्थापना कोणी केली ?
a) डॉ. र. धो. कर्वे b) डॉ. इरावती कर्वे c) डॉ. आनंदी कर्वे d) डॉ. गो. ग. कर्वे
- पर्यायी उत्तरे :**
१) फक्त (a) २) फक्त (b) ३) फक्त (d) ४) वरीलपैकी नाही
- २१) Who among the following established the first Birth Control Centre in India ?
a) Dr. R.D. Karve b) Dr. Irawati Karve
c) Dr. Anandi Karve d) Dr. G.G. Karve
- Answer Options :**
1) Only (a) 2) Only (b) 3) Only (d) 4) None of the above

- २२) खालीलपैकी कोणत्या संस्थेद्वारे 'तंबाखू ही पृथ्वीला विषबाधित करणारी आहे' याबद्दल अहवाल सादर करण्यात आला आहे ?
 १) जागतिक आरोग्य संघटना २) युनिसेफ
 ३) नीति आयोग ४) आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालय

२२) Which institution has released the report titled "Tobacco : Poisoning our Planet" ?
 १) World Health Organisation २) UNICEF
 ३) NITI Aayog ४) Ministry of Health and Family Welfare

२३) 'आयुष्मान भारत डिजिटल मिशन' (ABDM) ची नोडल एजेन्सी म्हणून खालीलपैकी कोण काम पहाते ?
 १) एआयआयएमएस (AIIMS) २) नीति आयोग
 २) आयसीएमआर (ICMR) ४) एनएचर (NHA)

२३) Which is the nodal agency of Ayushman Bharat Digital Mission (ABDM) ?
 १) AIIMS २) NITI Aayog ३) ICMR ४) NHA

२४) बातम्यांमध्ये दिसलेली 'ग्लोबल मर्सी' खालीलपैकी काय आहे ?
 १) ना नफा तत्त्वावरील संघटन २) मुलकी रुग्णालय जहाज
 ३) उपग्रहविरोधी क्षेपणात्र ४) कोविड-१९ वरील लस

२४) What is the 'Global Mercy' which was seen in the news recently ?
 १) Non-Profit organisation २) Civilian hospital ship
 ३) Anti-Satellite missile ४) Covid-19 vaccine

२५) 'विश्व तंबाखू निषेध दिवस २०२२' ची थीम काय आहे ?
 १) तंबाखी : मानवतेस धोका २) तंबाखू : पर्यावरणास धोका
 ३) तंबाखी : आरोग्यास धोका ४) धूम्रपानाचे संकट

२५) What is the theme of the 'World No Tobacco Day 2022' ?
 १) Tobacco : A Threat to our Humanity २) Tobacco : Threat to our Environment
 ३) Tobacco : A Threat to Health ४) Dangers of Smoking

२६) एन.एफ.एच.एस.-५ ही संज्ञा कशाशी निगडीत आहे ?
 अ) आरोग्य सर्वेक्षण ब) प्राणी सर्वेक्षण क) वनस्पती सर्वेक्षण ड) अणवस्त्र सर्वेक्षण
 वर दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.
 १) फक्त अ २) फक्त ब ३) ब आणि क ४) फक्त ड

२६) NFHS-5 deals with
 a) health survey b) animal survey
 c) plant survey d) nuclear weapon survey

Fill in the-blank by choosing an appropriate option given above.

१) Only a २) Only b ३) b and e ४) Only d

२७) स्वच्छताविषयक (sanitary) आणि फायटो सॅनिटरी उपाययोजना खालील गोष्टीशी संबंधित आहेत :
 a) प्राणी व वनस्पतीचे आरोग्य व सुरक्षितता
 b) अन्न सुरक्षितता
 c) सामाजिक आरोग्य व सुरक्षितता

पर्यायी उत्तरे :

१) (a) आणि (b) विधाने योग्य आहेत.
 ३) (a) आणि (c) विधाने योग्य आहेत.

२) (b) आणि (c) विधाने योग्य आहेत.
 ४) (a), (b) आणि (c) विधाने योग्य आहेत.

27) Sanitary and Phyto sanitary measures deal with :

- a) Animal and plant health and safety
- b) Food safety
- c) Social health and safety

Answer Options :

- 1) Statements (a) and (b) are correct
- 2) Statements (b) and (c) are correct
- 3) Statements (a) and (c) are correct
- 4) Statements (a), (b) and (c) are correct

28) भारताच्या राष्ट्रीय आरोग्य धोरणात , आणि या उपायांवर भर देण्यात आला आहे.

- १) प्रतिबंधात्मक, स्पर्धात्मक, पुनर्वसनात्मक
- २) पुनर्वसनात्मक, संरक्षणात्मक, स्पर्धात्मक
- ३) प्रतिबंधात्मक, संवर्धनात्मक, पुनर्वसनात्मक
- ४) उपचारात्मक, संरक्षणात्मक, संवर्धनात्मक

28) National Health Policy of India emphasises on , and remedies.

- 1) Preventative, Competitive, Rehabilitative
- 2) Rehabilitative, Protective, Competitive
- 3) Preventative, Conservative, Rehabilitative
- 4) Curative, Protective, Conservative

29) नागरी भागातील आशा स्वयंसेविकांची भूमिका कोणती आहे ?

- a) सर्व गरोदर महिलांना जवळच्या अंगणवाडी केंद्रातून रेशन मिळवून देणे.
- b) गरोदर महिलांच्या आरोग्य संस्थेत सुरक्षित प्रसूतीसाठी प्रयत्न करणे.
- c) प्रसूतिपूर्व वैद्यकीय काळजीकरिता समुपदेशन करणे.
- d) आपल्या कार्यक्षेत्रात येणाऱ्या सर्व गर्भवती महिलांची यादी करणे.

पर्यायी उत्तरे :

- १) (a), (b) आणि (c)
- २) (b), (c) आणि (d)
- ३) (b) आणि (c)
- ४) सर्व पर्याय बरोबर आहेत

29) What is the role of Asha Volunteers in urban areas ?

- a) Providing ration to all pregnant women from the nearest Anganwadi centre.
- b) To strive for safe delivery of pregnant women in the health institution.
- c) Counselling for antenatal medical care.
- d) Preparing a list of all pregnant women in her area.

Answer Options :

- 1) (a), (b) and (c)
- 2) (b), (c) and (d)
- 3) (b) and (c)
- 4) All options are correct

30) 'आशा' (ASHA) स्वयंसेविकांच्या बाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने चुकीचे आहे/आहेत ?

- a) हिवताप, क्षयरोग, साथीच्या रोगावर उपचारासाठी मदत करणे.
- b) कुटुंब कल्याण प्रचार आणि गर्भनिरोधकांचे वाटप करणे.
- c) माता स्तनपान, लोहयुक्त गोळ्या व आहार, इत्यादींचे मार्गदर्शन करणे..
- d) जन्म-मृत्यू नोंदणीत मदत करणे.

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त (b)
- २) फक्त (b)
- ३) (a),(b) आणि (d)
- ४) करीलपैकी नाही

- 30) Which of the following statement(s) is/are incorrect in the case of 'ASHA' Swayamsevak ?
- Helping to treat Malaria, Tuberculosis, and Epidemics.
 - Pamily Welfare Promotion and Distribution of Contraceptives.
 - To guide mother's breast-feeding, iron tablets and diet, etc.
 - Assisting in Birth and Death Registration.

Answer Options :

- 1) Only (a) 2) Only (b) 3) (a), (b) and (d) 4) None of the above

31) जैव-वैद्यकीय कचरा (व्यवस्थापन आणि हाताळणी) नियमांमध्ये, मानवी शारीरिक कचरा, प्राण्यांचा कचरा, सायटो-विषारी औषधांसाठी शिफारस केलेली प्रक्रिया ही आहे.

- 1) आँटोकलेव्ह उपचार 2) हायड्रोकलेव्ह उपचार
3) भस्मीकरण 4) मायक्रोवेव्ह उपचार

- 31) In the Bio-medical Waste (Management and Handling) Rules, process recommended for human anatomical waste, animal waste, cyto-toxic drugs is
- Autoclave treatment 2) Hydroclave treatment
 - Incineration 4) Microwave treatment

32) राष्ट्रीय क्षयरोग निर्मूलन कार्यक्रम (NTEP) नुसार एचआयव्ही/टीबी सहयोगी क्रियाकलापांना बळकट करण्यासाठी प्रमुख हस्तक्षेप वगळता सर्व आहेत.

- 1) तीव्र टीबी प्रकरणे शोधणे 2) CBNAAT/TrueNat चा वापर
3) टीबी प्रतिबंधात्मक थेरपी 4) टीबी आणि एचआयव्ही सूचित करणे

- 32) As per National Tuberculosis Elimination Programme (NTEP) key interventions to strengthen HIV/TB collaboratives activities are all except
- Intensified TB case finding 2) Use of CBNAAT/TrueNat
 - TB preventive therapy 4) Notifying TB and HIV

33) WHO द्वारे आरोग्यामध्ये कृत्रिम बुद्धिमत्ता जारी केलेली तत्वे. खालीलपैकी कोणते तत्व खरे आहेत ?

- a) मानवी शरीर रचना संरक्षण
b) मानवी कल्याण, सुरक्षितता आणि सार्वजनिक हित यांना प्रोत्साहन देणे
c) पारदर्शकता, स्पष्टीकरण आणि सुगमता सुनिश्चित करणे
d) अनन्यता आणि असमानता सुनिश्चित करणे

पर्यायी उत्तरे :

- 1) a फक्त 2) a आणि b फक्त 3) a, b आणि c 4) फक्त d

- 33) Principles issued by WHO artificial intelligence in health. Which of the following principles are true ?

- a) Protecting human anatomy
b) Promoting human well being, safety and public interest
c) Ensuring transparency, explainability and intelligibility
d) Ensuring exclusiveness and inequality

Answer Options :

- 1) a only 2) a and b only 3) a, b and c 4) d only

- 34) आरोग्य सेवा प्रणालीमध्ये प्रतिबंधात्मक, उपचारात्मक आणि प्रोत्साहनात्मक, उपचारात्मक आणि प्रोत्साहनात्मक सेवेचे इष्टतम युनिट कोणते आहे?
- 1) पर्याप्तता
 - 2) उपलब्धता
 - 3) सर्वसमावेशकता
 - 4) योग्यता
- 34) What is the optimum unit of preventive, curative and promotive, curative and promotive service in Health Care System ?
- 1) Adequacy
 - 2) Availability
 - 3) Comprehensiveness
 - 4) Appropriateness
- 35) मलेरियामधील सेंटिनल देखरेख कार्यक्रमाचे उद्दिष्ट _____ आहे.
- 1) जिथे आवश्यक असेल तिथे स्थलांतरितांची मोठ्या प्रमाणात तपासणी
 - 2) ज्या ठिकाणी नियमित आरोग्य सेवा सुविधा उपलब्ध नाहीत तेथे मोबाईल आधारित पाळत ठेवणे
 - 3) मलेरिया आणि मलेरिया संबंधित मृत्यूच्या सर्व बाह्यरुग्ण आणि आंतररुग्ण रुग्णांच्या रुग्णालयांमध्ये रेकॉर्डिंगसाठी
 - 4) ग्रामीण भागात रक्ताच्या स्मियरसह सक्रिय केस शोधणे
- 35) The aim of sentinel surveillance programme in malaria is _____.
- 1) Mass screening of immigrants wherever necessary
 - 2) Mobile based surveillance where routine health services facilities are not available
 - 3) For recording of all outpatient and inpatient cases of malaria and malaria related deaths in hospitals
 - 4) Active case detection in rural areas with blood smears
- 36) राष्ट्रीय कुष्ठरोग निर्मूलन कार्यक्रमांतर्गत _____ वर अधिक भर दिला जात आहे.
- 1) नवीन प्रकरणांचा शोध
 - 2) अपंगत्व प्रतिबंध आणि वैद्यकीय पुनर्वसन
 - 3) उपचार पूर्ण करणे
 - 4) रुग्णांना आर्थिक सहाय्य प्रदान करणे
- 36) Under National leprosy Eradication Programme more emphasis is being given on _____.
- 1) Detection of new cases
 - 2) Disability prevention and medical rehabilitation
 - 3) Completion of treatment
 - 4) Providing financial support to patients
- 37) डायरेक्टली ऑब्झर्व्हड ट्रिमेंट शॉर्ट कोर्स (डॉट्स) स्ट्रेटेजी _____ च्या व्यवस्थापनामध्ये लागू केली जाते.
- 1) उच्च रक्तदाब
 - 2) मधुमेह मेलिटस
 - 3) कुपोषण
 - 4) क्षयरोग
- 37) The Directly Observed Treatment Short course (DOTS) strategy is applied in the management of _____.
- 1) Hypertension
 - 2) Diabetes Mellitus
 - 3) Malnutrition
 - 4) Tuberculosis
- 38) शासकीय प्राथमिक आरोग्य केंद्र/शासकीय रुग्णालयात जन्मणाऱ्या नवजात बालकांना बेबी केअर कीट उपलब्ध करून देण्याबाबतची योजना कोणत्या विभागामार्फत राबविण्यात येते.
- 1) सार्वजनिक आरोग्य विभाग
 - 2) ग्रामविकास विभाग
 - 3) महिला व बाल विकास विभाग
 - 4) वैद्यकीय शिक्षण विभाग
- 38) Scheme of providing baby care kit to newborns born in Government Primary Health Center/ Government Hospital is implemented through which department.
- 1) Public Health Department
 - 2) Rural Development Department
 - 3) Department of Women and Child Development
 - 4) Department of Medical Education

- 39) क्लीन आऊट डिस्पेक्शन संबंधी साइड इफेक्ट्सह हौषधाच्या जोडीसाठी खालीलपैकी कोणते योग्यरीत्या जुळत नाही?
- 1) सामान्य सलाईन - ओटीपोटात क्रॅम्पिंग
 - 2) मॅग्नेशियम सायट्रेट - हायपोमॅग्नेसिमिया
 - 3) ग्लिसरीन सपोसिटरीज - कोणतेही दुष्परिणाम नाहीत
 - 4) एनिमा - यांत्रिक आघात होण्याचा धोका
- 39) Which of the following is NOT correctly matched for the pair of medicine with its side effects regarding clean out disimpaction?
- 1) Normal saline - Abdominal cramping
 - 2) Magnesium citrate - Hypomagnesemia
 - 3) Glycerin suppositories - No side effects
 - 4) Enema - risk of mechanical trauma
- 40) DVI ऑपरेशन्स दरम्यान वापरले जाणारे गुलाबी आणि पिवळे फॉर्म्स द्वारे दिले जातात.
- 1) इंटरपोल
 - 2) CBI
 - 3) ICRC
 - 4) FBI
- 40) The pink and yellow forms used during DVI operations were given by:
- 1) INTERPOL
 - 2) CBI
 - 3) ICRC
 - 4) FBI
- 41) आंतरराष्ट्रीय स्तरावर स्वीकृत चार कलर कोड प्रणालीनुसार, खालीलपैकी कोणते ट्रायज बद्दल खरे आहे?
- 1) पिवळा - कमीत कमी प्राधान्य
 - 2) लाल - moribund
 - 3) हिरवा - रुग्णवाहक
 - 4) निळा - मृत
- 41) According to internationally accepted four colour code system, which of the following is true about triage?
- 1) Yellow - least priority
 - 2) Red - moribund
 - 3) Green - ambulatory
 - 4) Blue - dead
- 42) हॅरिसनने मेडिकल ऑडिट चे निरीक्षण करण्याच्या विविध पद्धती सुचवल्या. खालीलपैकी कोणती निरीक्षण पद्धत चुकांमधून शिकण्याच्या प्राथमिक कल्पनेवर आधारित आहे?
- 1) PEER पुनरावलोकन
 - 2) सेंटिनेल प्रकरणे
 - 3) सर्वेक्षण
 - 4) निकष आधारित ऑडिट
- 42) Harrison suggested different methods of monitoring of "Medical audit". Which of the following method of monitoring is based on the primary idea of learning from mistakes?
- 1) PEER review
 - 2) Sentinel cases
 - 3) Surveys
 - 4) Criterion based audit
- 43) आरोग्य सेवा प्रणालीमध्ये प्रतिबंधात्मक, उपचारात्मक आणि प्रोत्साहनात्मक, उपचारात्मक आणि प्रोत्साहनात्मक सेवेचे इष्टतम युनिट कोणते आहे?
- 1) पर्याप्तता
 - 2) उपलब्धता
 - 3) सर्वसमावेशकता
 - 4) योग्यता
- 43) What is the optimum unit of preventive, curative and promotive, curative and promotive service in Health Care System?
- 1) Adequacy
 - 2) Availability
 - 3) Comprehensiveness
 - 4) Appropriateness
- 44) मानवी लोकसंख्येतील आरोग्याशी संबंधित वैशिष्ट्यांच्या वितरणाचा अभ्यास करणे आणि कोणत्या वैशिष्ट्यांशी संबंधित रोग असल्याचे दिसते ते ओळखणे.
- 1) पर्यावरणीय महामारी विज्ञान
 - 2) प्रायोगिक महामारीविज्ञान
 - 3) विश्लेषणात्मक महामारीविज्ञान
 - 4) वर्णनात्मक महामारीविज्ञान
- 44) Studying distribution of health related characteristics in human population and identifying the characteristics with which disease seems to be associated is....
- 1) Ecological epidemiology
 - 2) Experimental epidemiology
 - 3) Analytical epidemiology
 - 4) Descriptive epidemiology

- ४५) वैशिष्ट्यपूर्णपणे, हायपरटेन्सिव डोकेतुखी उद्भवते
 १) संध्याकाळी आणि पश्चकरोटी भागात
 ३) सकाळी आणि पश्चकरोटी भागात
 २) सकाळी आणि टॅंपोरल/कर्णकरोटी भागात
 ४) रात्री आणि फ्रंटल/ भालकरोटी भागात
- ४५) Characteristically, a "hypertensive headache" occurs in
 1) Evening and in occipital region
 2) Morning and in temporal region
 3) Morning and in occipital region
 4) Night and in frontal region

४६) एचआयव्ही/एड्स चा प्रसार खालील पद्धतीने काळजी घेतल्यास थांबविता येतो.

- अ) रक्तदात्यांच्या रक्ताची चाचणी
 ब) लैंगिक संबंधादरम्यान काळजी घेणे आणि लैंगिक रोगांचा योग्य उपचार करणे.
 क) एकमेकांच्या सुया न वापरणे
 ड) योग्य औषधेपचाराने आईकडून बाळाकडे रोगाचे संक्रमण टाळणे

पर्यायी उत्तरे :

- १) वरीलपैकी अ आणि ब
 ३) वरीलपैकी सर्व
 २) वरीलपैकी अ, ब आणि क
 ४) वरीलपैकी ब आणि ड

४६) The main ways of controlling the spread of HIV/AIDS are

- a) Screening of donated blood.
 b) Promotion of safe sexual practices and treatment of other sexually transmitted infections
 c) Avoidance of needle sharing
 d) Prevention of mother-to-child transmission with antivirals.

Answer Options :

- 1) a and b above 2) a,b and c above 3) All of the above 4) b and d above

४७) खालीलपैकी कोणत्या संस्थेद्वारे 'तंबाखू ही पृथ्वीला विषबाधित करणारी आहे' याबद्दल अहवाल सादर करण्यात आला आहे ?

- १) जागतिक आरोग्य संघटना
 ३) नीति आयोग
 २) युनिसेफ
 ४) आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालय

४७) Which institution has released the report titled "Tobacco : Poisoning our Planet' 2

- 1) World' Health Organisation 2) UNICEF
 3) NITI Aayog 4) Ministry of Health and Family Welfare

४८) निर्जुकीकरण करण्यासाठी खालीलपैकी कोणाचा वापर होतो ?

- १) अतिनील प्रकाश २) ओटोकलेव ३) इन्फ्रारेड किरण ४) सोडियम कार्बोनेट

४८) Which of the following is used to disinfect surfaces ?

- 1) Ultraviolet light 2) Autoclave 3) Infrared light 4) Sodium Carbonate

४९) 'आयुष्मान भारत डिजिटल मिशन' (ABDM) ची नोडल एजेन्सी म्हणून खालीलपैकी कोण काम पहाते ?

- १) एआयआयएमएस (AIIMS)
 २) नीति आयोग
 ३) आयसीएमआर (ICMR)
 ४) एनएचर (NHA)

४९) Which is the nodal agency of Ayushman Bharat Digital Mission (ABDM) ?

- 1)AIIMS 2)NITI Aayog 3) ICMR 4) NHA

- ५०) एम-धन्वन्तरी आणि हे प्रकल्प ग्रामीण भागातील आरोग्यावर आधारित आहेत.
 १) सेहत-साथी २) ई-आरोग्य ३) आरोग्य सेवा ४) ग्रामीण सेवा
- ५०) M-Dhanwantari and are based on health care to rural communities.
 1) Sehat-Sathi 2) e-Arogya 3) Arogya Seva 4) Gramin Seva
- ५१) दर दिवशी १५ लाख कोविड लसीच्या मात्रा देण्याच्या महाराष्ट्र शासनाच्या मोहिमेचे नाव काय आहे ?
 १) युवा स्वास्थ्य मोहीम २) संजीवनी मोहीम
 ३) आयुष रक्षा मोहीम ४) कवच कुंडल मोहीम
- ५१) What is the name of Mission of Government of Maharashtra to administer 15 lakh COVID vaccines per day ?
 1) Mission Yuva Swasthya 2) Mission Sanjeevani
 3) Mission Ayush Raksha 4) Mission Kavach Kundal
- ५२) भारताच्या राष्ट्रीय आरोग्य धोरणात , आणि या उपायांवर भर देण्यात आला आहे.
 १) प्रतिबंधात्मक, स्पर्धात्मक, पुनर्वसनात्मक
 २) पुनर्वसनात्मक, संरक्षणात्मक, स्पर्धात्मक
 ३) प्रतिबंधात्मक, संवर्धनात्मक, पुनर्वसनात्मक
 ४) उपचारात्मक, संरक्षणात्मक, संवर्धनात्मक
- ५२) National Health Policy of India emphasises on , and remedies.
 1) Preventative, Competitive, Rehabilitative
 2) Rehabilitative, Protective, Competitive
 3) Preventative, Conservative, Rehabilitative
 4) Curative, Protective, Conservative
- ५३) बालमृत्यू व कुपोषणाचे प्रमाण कमी करण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाने खालीलपैकी कोणत्या योजना सुरु केल्या ?
 a) एस. ओ. एस. व्हिलेज b) आश्रमशाळा योजना
 c) फॉस्टर देखभाल योजना d) मुख्यमंत्री शिशु स्वागत किट
 वरीलपैकी कोणते पर्याय बरोबर आहे/आहेत ?
 १) फक्त (b) २) फक्त (c) ३) फक्त (d) ४) वरीलपैकी सर्व
- ५३) Which of the following schemes are initiated by the Government of Maharashtra to reduce child mortality and malnutrition ?
 a) S.O.S. Village b) Ashram School Scheme
 c) Foster Care Scheme d) Mukhyamantri Shishu Swagat Kit
 Which of the option(s) given above is/are correct ?
 1) Only (b) 2) Only (c) 3) Only (d) 4) All of the above
- ५४) खालीलपैकी कोणती समिती महाराष्ट्रातील आरोग्याशी संबंधित नव्हती ?
 १) भोर समिती २) मुदलियार समिती
 ३) श्रीवास्तव समिती ४) डांगे समिती
- ५४) Which of the following committees was not related to Health in Maharashtra ?
 1) Bhore Committee 2) Mudaliar Committee
 3) Srivastava Committee 4) Dange Committee

५५) खालीलपैकी एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत कोणत्या सेवा पुरविल्या जातात ?

- a) सकस आहाराचा पुरवठा करणे.
- b) विविध लसीकरणाचे कार्यक्रम आयोजित करणे.
- c) आरोग्य विषयक सल्ला केंद्र व सेवा यांचा पुरवठा करणे.
- d) महिलांना सकस आहार बनविण्यासंबंधी शिक्षण देणे.

वरीलपैकी कोणता/कोणते पर्याय चुकीचा/चुकीचे आहे/आहेत ?

- १) फक्त (d)
- २) (a) आणि (b)
- ३) वरीलपैकी सर्व
- ४) वरीलपैकी नाही

55) Which of the following services are provided through Integrated Child Development Service Scheme ?

- a) To provide nutritious food.
- b) To organise various vaccination programmes.
- c) To provide health counselling centres and services.
- d) To educate the women for cooking nutritious food.

Which of the above option(s) is/are incorrect ?

- 1) Only (d)
- 2) (a) and (b)
- 3) All of the above
- 4) None of the above

६) कुटुंबकल्याण कार्यक्रम

१) भारताने माननीय पंतप्रधान यांनी कोणत्या वर्षी प्रधानमंत्री सुरक्षित मातृत्व अभियाना ची घोषणा केली ?

- १) २८ जुलै, २०१५
- २) २९ जुलै, २०१६
- ३) ३० जुलै, २०१७
- ४) ३१ जुलै, २०१६

१) When did Hon'ble Prime Minister of India announce the Prime Minister's Safe Motherhood campaign ?

- १) 28 July, 2015
- २) 29 July, 2016
- ३) 30 July, 2017
- ४) 31 July, 2016

२) एक सामुदायिक आरोग्य केंद्र लोकसंख्येचा समावेश करते.

- १) ३,००,०००-५,००,०००
- २) ८०,०००-१,२०,०००
- ३) ५०,०००-७०,०००
- ४) २०,०००-३०,०००

२) One Community Health Centre covers a population of

- १) 3,00,000-5,00,000
- २) 80,000-1,20,000
- ३) 50,000-70,000
- ४) 20,000-30,000

३) खालीलपैकी भारतात सर्वप्रथम संताती नियमन केंद्राची स्थापना कोणी केली ?

- a) डॉ. र. धो. कर्वे
- b) डॉ. इरावती कर्वे
- c) डॉ. आनंदी कर्वे
- d) डॉ. गो. ग. कर्वे

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त (a)
- २) फक्त (b)
- ३) फक्त (d)
- ४) वरीलपैकी नाही

३) Who among the following established the first Birth Control Centre in India ?

- a) Dr. R.D. Karve
- b) Dr. Irawati Karve
- c) Dr. Anandi Karve
- d) Dr. G.G. Karve

Answer Options :

- 1) Only (a)
- 2) Only (b)
- 3) Only (d)
- 4) None of the above

- 8) भारताच्या कुटुंब कल्याण कार्यक्रमाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे.
1) रोग नियंत्रण
2) लोकसंख्या वाढीच्या दरावर नियंत्रण
3) रोजगार निर्मिती
4) यापैकी कोणतेही नाही
- 4) The main objective of Family Welfare Programme in India is
1) disease control
2) to control population growth rate
3) employment generation
4) none of the above
- 5) राष्ट्रीय लसीकरण वेळापत्रकात कोणत्या रोगासाठी लसीकरण समाविष्ट नाही ?
1) गोवर
2) JE
3) Pertussis
4) गालगुंड
- 5) Under National Immunisation Schedule for which disease vaccination is not included ?
1) Measles
2) JE
3) Pertussis
4) Mumps
- 6) एका वीस वर्षांच्या महिलेने एचपीव्ही विरुद्ध चतुर्भुज लसीचे दोन डोस घेतले आहेत. आता तिची युरिनरी प्रेग्नेंसी टेस्ट पॅझिटिव्ह आल्याने काय कारवाई करावी ?
1) गर्भधारणा सुरु ठेवा आणि लसीचा पुढील डोस शेड्यूल झाल्यावर घ्या
2) गर्भधारणेची वैद्यकीय समाप्ती आणि लस शेड्यूल केल्यावर चालू ठेवणे
3) गर्भधारणा थांबवत लसीकरण सुरु ठेवा
4) गर्भधारणा सुरु ठेवा आणि बायव्हॅलेंट लसीवर स्विच करा
- 6) A twenty years old lady has taken two doses of quadrivalent vaccine against HPV. Now her urinary pregnancy test is positive what action to be taken ?
1) Continue pregnancy and take next dose of vaccine when it is scheduled
2) Medical termination of pregnancy and continue vaccine when it is scheduled
3) Continue pregnancy stop vaccination
4) Continue pregnancy and switch over to bivalent vaccine
- 7) नवजात अवस्थेत खालीलपैकी कोणते प्रतिक्षेप मूल्यांकन करण्यासाठी सर्वात महत्त्वाचे नाही ?
1) मोरो रिफ्लेक्स
2) रुटिंग रिफ्लेक्स
3) सममितीय टॉनिक नेक रिफ्लेक्स
4) प्रतिक्षेप पकडणे
- 7) Which among the following is NOT most important reflexes to assess during the newborn period?
1) Moro reflex
2) Rooting reflex
3) Symmetric tonic neck reflex
4) Grasp reflex
- c) नवजात मृत्यूच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या. त्यापैकी कोणते/योग्य आहेत ?
a) नवजात मृत्यूचा थेट संबंध नवजात बाळाच्या जन्माच्या वजनाशी असतो.
b) नवजात मृत्यू दर थेट गर्भधारणेच्या वयाशी संबंधित आहे ज्यामध्ये जन्म होतो.
c) नवजात बालकांच्या मृत्यूचा आईच्या शैक्षणिक स्थितीशी जवळचा संबंध आहे.
d) जर आईचे वय १५ ते १६ वर्षांच्या दरम्यान असेल तर नवजात मृत्यूचे प्रमाण कमी असते.
- पर्यायी उत्तरे :
- 1) a आणि d फक्त
2) b आणि c फक्त
3) a, b आणि c फक्त
4) a, b, c आणि d

- 8) Consider the following statements with regards to neonatal mortality. Which of them is/are correct?
- a) Neonatal mortality is directly related to birth weight of the newborn.
 - b) Neonatal mortality is directly related to the gestational age at which the birth take place.
 - c) Neonatal mortality is closely related to the educational status of the mother.
 - d) Neonatal mortality is low if the mother's age is between 15-16 years.

Answer Options :

- 1) a and d only 2) b and c only 3) a, b and c only 4) a, b, c and d

- 9) खालीलपैकी कोणते PHC चे कार्य नाही ?
- 1) वैद्यकीय सेवा
 - 2) FP सह MCH
 - 3) महत्त्वाच्या आकडेवारीचे संकलन आणि अहवाल देणे
 - 4) प्रमुख शस्त्रक्रिया
- 9) Which of the following is not a function of PHC ?
- 1) Medical care
 - 2) MCH including FP
 - 3) Collection and reporting vital statistics
 - 4) Major surgeries
- 10) मातृ आरोग्यामध्ये MDSR म्हणजे काय ?
- 1) माता मृत्यू पाळत ठेवणे आणि प्रतिसाद
 - 2) माता मृत्यू पुनरावलोकन
 - 3) माता मृत्यू पाळत ठेवणे आणि पुनरावलोकन
 - 4) माता मृत्यू सर्वेक्षण आणि अहवाल
 - 5) माता मृत्यू पुनरावलोकन प्रणाली
- 10) What is MDSR in Maternal health ?
- 1) Maternal Death Surveillance and Response
 - 2) Maternal Death Survey and Report
 - 3) Maternal Death Surveillance and Review
 - 4) Maternal Death Review System
- 11) लहान मुलांमध्ये डेंग्यू हा बहुतेक अपवाद वगळता प्रकट होतो.
- 1) उलट्या आणि पोटदुखी
 - 2) कमी तीव्रतेचा ताप
 - 3) गोंधळ आणि न्यूरोलॉजिकल लक्षणे
 - 4) थ्रोम्बोसाइटोपेनिया
- 11) Dengue in children mostly manifests as a except
- 1) vomiting and abdominal pain
 - 2) low grade fever
 - 3) confusion and neurological symptoms
 - 4) thrombocytopenia
- 12) एड्स नियंत्रण विभाग हा खालीलपैकी मध्ये विलीन करण्यात आला असून आता तो राष्ट्रीय एड्स नियंत्रण संघटना (NACO) म्हणून ओळखला जातो.
- 1) भारताचा कुटुंब नियोजन संघटना
 - 2) आरोग्य व कुटुंब कल्याण विभाग
 - 3) राष्ट्रीय कुष्ठरोग निर्मूलन कार्यक्रम
 - 4) राष्ट्रीय क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रम
- 12) Department of AIDS control has been merged with and now it is known as National AIDS Control Organisation (NACO).
- 1) Family Planning Association of India
 - 2) Department of Health and Family Welfare
 - 3) National Leprosy Eradication Programme ainme
 - 4) National TB Control Programme

- १३) नवजात शिशूला कोणत्या लसी सर्वात प्रथम दिल्या जातात ?
1) बीसीजी+ ओरल पोलिओ + हेपटायटिस बी २) एम. एम. आर. + टाइफॉइड
३) टाइफॉइड + डीटीपी ४) डीटीपी + ओरल पोलिओ + एम. एस. आर.
- १३) Which are the vaccines earliest given to a new born child?
1) B.C.G + Oral polio + Hepatitis B 2) M.M.R + Typhoid
3) Typhoid + D.T.P. 4) D.T.P. + Oral polio + M.M.R.
- १४) खालीलपैकी कोणत्या घटकांचा पुरस्कार बालकांच्या वाढीसाठी युनिसेफ करते ?
a) ग्रोथ चार्ट b) ओ. आर. एस. c) ब्रेस्ट-फीडिंग
d) इम्युनायझेशन e) क्वारंटाईन
- पर्यायी उत्तरे :**
१) (a) आणि (e) २) (a),(b),(e) आणि (d)
३) (b),(c),(d) आणि (e) ४) (a),(b),(c) आणि (d)
- १४) Which of the following points are promoted by UNICEF for child development ?
a) Growth chart b) ORS c) Breast-feeding
d) Immunisation e) Quarantine
- Answer Options :**
1) (a) and (e)
2) (a) (b), (e) and (d)
3) (b), (c), (d) and (e)
4) (a), (b), (c) and (d)

उत्तरे : (२) आरोग्य आणि रोग – रोगप्रसार व कारक घटक, रोगनिदान, उपचार

१) आरोग्य आणि रोग

१-१	२-१	३-२	४-४	५-३	६-२	७-२	८-३	९-१	१०-१
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------

२) रोगप्रसार व कारक घटक

१-१	२-४	३-१	४-३	५-२	६-३	७-४	८-१	९-२	१०-३
११-१	१२-४	१३-४	१४-१	१५-४	१६-१	१७-१	१८-४	१९-४	२०-१
२१-२	२२-३	२३-१	२४-२						

३) रोगाची लक्षणे

१-३	२-४	३-२	४-४	५-३	६-२	७-४	८-२	९-१	१०-४
११-४	१२-४	१३-१	१४-१	१५-४	१६-३	१७-४	१८-२	१९-१	२०-१

४) रोगनिदान

१-४	२-३	३-१	४-१	५-२	६-२	७-४	८-१	९-४	१०-४
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------

५) आरोग्य कार्यक्रम

१-३	२-४	३-४	४-४	५-१	६-१	७-३	८-२	९-४	१०-४
११-१	१२-२	१३-१	१४-१	१५-२	१६-३	१७-१	१८-२	१९-४	२०-१
२१-१	२२-१	२३-४	२४-२	२५-२	२६-१	२७-१	२८-३	२९-४	३०-४
३१-३	३२-४	३३-३	३४-३	३५-३	३६-२	३७-४	३८-३	३९-२	४०-१
४१-३	४२-१	४३-३	४४-४	४५-३	४६-३	४७-१	४८-१	४९-४	५०-१
५१-४	५२-३	५३-३	५४-४	५५-४					

६) कुटुंबकल्याण कार्यक्रम

१-४	२-२	३-१	४-२	५-४	६-३	७-३	८-३	९-४	१०-१
११-२	१२-२	१३-१	१४-४						